

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu direktive Evropskega parlamenta in Sveta o varovanju nerazkritnega strokovnega znanja in izkušenj ter poslovnih informacij (poslovnih skrivnosti) pred njihovo neupravičeno pridobitvijo, uporabo in razkritjem

(COM(2013) 813 final – 2013/0402 (COD))

(2014/C 226/09)

Evropski parlament in Svet sta 9. decembra 2013 oziroma 13. decembra 2013 sklenila, da v skladu s členom 114 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosita za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o varovanju nerazkritnega strokovnega znanja in izkušenj ter poslovnih informacij (poslovnih skrivnosti) pred njihovo neupravičeno pridobitvijo, uporabo in razkritjem

COM(2013) 813 final – 2013/0402 (COD).

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 11. marca 2014.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 497. plenarnem zasedanju 25. in 26. marca 2014 (seja z dne 25. marca) s 138 glasovi za, 2 glasovoma proti in 3 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 Poslovne skrivnosti se dejansko nanašajo na vse vrste informacij (tehnologije, formule, marketinške podatke...), ki imajo ekonomsko vrednost in katerih zaupnost bi morala biti zaščiteni. Zato spadajo med neopredmetena sredstva podjetij.

1.2 Zaščita teh neopredmetenih sredstev je življenjskega pomena tako za podjetja, zlasti MSP, kakor tudi za nekomercialne raziskovalne ustanove, in je potrebna zaradi konkurenčnosti Evropske unije, če drugega ne zato, da se spodbujata inovativnost in razcvet novih sredstev za začetek in spodbujanje sodelovanja pri raziskavah ali čezmejnih sodelovanjih.

1.3 Pojem poslovne skrivnosti v Evropski uniji nima ne skupne opredelitve ne usklajene pravne zaščite.

1.4 Odbor podpira cilj, ki si ga je zastavila Komisija s tem, ko je predlagala uskladitev pravne zaščite strokovnih znanj in izkušenj ter poslovnih skrivnosti, saj so to bistveni elementi spodbujanja inovacijske sposobnosti podjetij na splošno ter njihove konkurenčnosti, še zlasti pa to velja za MSP.

1.5 Odbor ugotavlja, da je zaščita poslovnih skrivnosti pred njihovim razkritjem ali protipravno uporabo, ki jo predvideva predlog direktive, zelo blizu zaščiti, ki je bila uvedena z Direktivo ES 2004/48 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, kot so avtorske pravice, blagovne znamke, risbe ali patenti, zlasti zato, ker države članice zavezuje, da morajo zakonitemu imetniku poslovne skrivnosti omogočiti dostop do učinkovitega civilno-pravnega sredstva.

1.6 Odbor pozdravlja uravnoteženost predloga direktive, katerega namen je zagotoviti večjo pravno varnost in povečati vrednost inovacij, ki so zajete v poslovne skrivnosti, s pomočjo večjega zblizevanja zakonov v skladu z mednarodnim pravom, zlasti s Sporazumom o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (sporazum TRIPS).

1.7 Čeprav je opredelitev poslovne skrivnosti v skladu s sporazumom TRIPS, očitno ni dovolj natančna, da bi pokrivala vse vrste informacij, ki naj bi se varovale kot poslovne skrivnosti.

1.8 Odbor meni, da bi lahko Komisija v eni od uvodnih izjav določila, da se tudi informacije s potencialno tržno vrednostjo lahko zaščitijo kot poslovne skrivnosti.

1.9 EESO poziva Komisijo, naj glede tega takoj ukrepa.

2. Uvod

2.1 Zaščita strokovnih znanj in izkušenj ter poslovnih skrivnosti (nerazkritih poslovnih informacij) je bistvena za spodbujanje inovacijskih zmogljivosti podjetij ter njihove konkurenčnosti.

2.2 Pojem poslovne skrivnosti se dejansko nanaša na vse vrste informacij (tehnologije, formule, marketinške podatke...), ki imajo ekonomsko vrednost in katerih zaupnost bi morala biti zaščitena.

2.3 Ne gre za ekskluzivne pravice intelektualne lastnine, gre pa pogosto prav za vire teh pravic. Tako je določeno strokovno znanje ali poslovna skrivnost, ki izhaja iz raziskav in razvoja s pomočjo velikih finančnih in človeških naložb, pogosto vir patenta.

2.4 V Evropski uniji se poslovne skrivnosti ne pojmujejo povsod enako. Edina usklajena opredelitev poslovne skrivnosti se nahaja v sporazumu TRIPS v okviru Svetovne trgovinske organizacije in temelji na treh pogojih, ki jih je treba hkrati izpolnjevati:

- **zaupnost:** to pomeni, da je skrivnost v zainteresiranih krogih na splošno neznan ali težko dostopna;
- **tržna vrednost:** ta dejansko izhaja iz zaupnosti;
- zakoniti imetnik je moral sprejeti racionalne ukrepe, da bi zagotovil zaupnost poslovne skrivnosti.

2.5 Ker pa v Uniji ni enotnega pojmovanja poslovne skrivnosti, je njena pravna zaščita razdrobljena v različnih pravnih redih držav članic.

2.6 Vendar pa bi bila enotna pravna zaščita poslovnih skrivnosti toliko bolj smiselna v času, ko industrijsko vohunjenje in tveganja informacijskega piratstva dosegajo zaskrbljujoče razsežnosti, zlasti v sektorjih, v katerih raziskave in razvoj ter finančne naložbe igrajo pomembno vlogo (avtomobili, telekomunikacije, farmacija ...).

2.7 Odbor je že podprl ukrepanje Komisije proti piratstvu in povedal svoja stališča o tem ⁽¹⁾.

3. Predlog Komisije

3.1 Ta predlog izhaja iz posvetovanja, na podlagi katerega je Komisija ugotovila razlike med nacionalnimi zakonodajami držav članic, zlasti glede opredelitve poslovne skrivnosti in pravnih sredstev, ki jih imajo na voljo imetniki poslovne skrivnosti.

3.2 Predlog temelji na dveh predpostavkah: razlike med nacionalnimi zakonodajami naj bi zavirale čezmejno sodelovanje pri raziskavah ter škodovale konkurenčnosti podjetij, katerih poslovne skrivnosti si je v najmanj zaščitniških državah možno prilastiti.

3.3 Cilj predloga je torej uskladiti zaščito teh neopredmetenih sredstev, ki ne štejejo kot pravice intelektualne lastnine.

3.4 Opredelitev poslovne skrivnosti

3.4.1 Komisija se zgleduje po opredelitvi poslovne skrivnosti iz sporazuma TRIPS in predlaga, da morajo biti izpolnjeni naslednji trije pogoji, da določena informacija šteje kot „poslovna skrivnost, ki se jo lahko zaščiti“:

- biti mora tajna, v tem smislu, da ni znana ali lahko dosegljiva v krogih, ki se običajno ukvarjajo s to vrsto informacij;
- zaradi svoje tajnosti mora imeti vrednost;
- njen imetnik je razumno ukrepal, da jo je ohranil kot skrivnost.

3.5 Pojem protipravne prilastitve

3.5.1 Poleg nedovoljenega dostopa do nosilca, na katerem je shranjena skrivnost, kraje, podkupovanja, prevare in kršitve dogovora o zaupnosti je v člen 3 predloga dodano še „vsako drugo ravnanje v nasprotju s pošteno trgovinsko prakso“.

3.5.2 V skladu s predlogom je uporaba ali razkritje poslovne skrivnosti v istih okoliščinah neupravičeno tudi, če je oseba v času uporabe ali razkritja vedela ali bi morala vedeti, da je poslovno skrivnost pridobila od osebe, ki je poslovno skrivnost pridobila protipravno.

⁽¹⁾ UL C 306, 16.12.2009, str. 7; UL C 18, 19.01.2011, str. 105.

3.6 Zakonita pridobitev, uporaba in razkritje

3.6.1 Člen 4 predloga direktive izključuje vrsto primerov, kot so:

- neodvisno odkritje ali stvaritev;
- obratni inženiring (*reverse engineering*): poslovna skrivnost ni več zaščitena, čim jo lahko razkrije izdelek, v katerem je zajeta;
- uveljavljanje pravice zastopnikov delavcev do obveščenosti in posvetovanja, vključno s tem, da te zastopnike obveščajo delavci;
- svoboda izražanja in obveščanja;
- dejavnost prijaviteljev, če so izpolnjeni dodatni pogoji: kadar je uporaba ali razkritje nujno in v interesu javnosti;
- ravnanje v skladu s pošteno trgovinsko prakso, spoštovanje nepogodbenih obveznosti, zaščita upravičenega interesa.

3.6.2 Člen štiti inovacije, saj je v njem izrecno pojasnjeno, da sta neodvisno odkritje in obratni inženiring zakonita načina pridobivanja informacij.

3.7 Pravna sredstva, ki jih ima na voljo imetnik poslovne skrivnosti

3.7.1 Naloga držav članic je, da za ukrepanje proti protipravni pridobitvi poslovne skrivnosti predvidijo učinkovito pravno sredstvo v civilnem pravu.

3.7.2 Navezujoč se na ponavljajoče se razprave o zlorabi postopka o zasegu-ponarejanju predlog direktive poziva tudi države članice, naj kaznujejo zlorabo sodnega postopka z namenom odložitve ali omejitve dostopa tožene stranke do trga oziroma njenega ustrahovanja ali nadlegovanja.

3.7.3 Člen 8 predloga direktive se navdihuje tudi pri konkurenčnem pravu, saj navaja vrsto zaščitnih ukrepov, s katerimi bi preprečili razkritje poslovnih skrivnosti med sodnim postopkom, kot so: delna ali popolna omejitev dostopa do vseh dokumentov, ki vsebujejo poslovne skrivnosti, omejitev dostopa do obravnave, priprava različice sodne odločbe, ki ni zaupna, ker so iz nje odstranjeni odlomki, ki vsebujejo poslovne skrivnosti.

3.7.4 V okviru začasnih ukrepov ima oškodovani imetnik poslovne skrivnosti možnost zahtevati prepoved razkritja ali uporabe poslovne skrivnosti, prepoved proizvodnje, trženja in uporabe proizvodov, ki so predmet kršitve, ter zaseg ali dostavo tega blaga.

3.7.5 Predlog predvideva še številna druga postopkovna jamstva, med drugim tudi to, da ima sodišče možnost od kršitelja zahtevati predložitev jamstva, s katerim se zagotovi nadomestilo imetniku poslovne skrivnosti.

4. Splošne ugotovitve glede predloga direktive

4.1 Predlog direktive poslovno skrivnost opredeljuje dovolj široko, da ta lahko pokriva tudi določeno formulo, raziskave ali študije, ki še niso predmet pravice intelektualne lastnine.

4.2 Njegov cilj je okrepiti konkurenčnost evropskih podjetij in raziskovalnih ustanov, ki temelji na strokovnem znanju in poslovnih skrivnostih, ki ne morejo biti predmet zaščite kot pravice intelektualne lastnine, zato ker imetnik za te elemente ne more pridobiti izključne pravice.

4.3 Dejansko tradicionalne pravice intelektualne lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, risbe in modeli, zanemarjajo velik del znanj in informacij, ki so kljub vsemu potrebni za gospodarsko rast podjetij.

4.4 MSP se pravzaprav pogosto poslužujejo poslovnih skrivnosti, da bi zaščitila te ključne informacije, zato ker nimajo usposobljenega kadra ali zadostnih finančnih zmogljivosti za registracijo, upravljanje, zaščito in spoštovanje njihovih pravic intelektualne lastnine.

4.5 Za premagovanje teh ovir podjetja pogosto v pogodbe z zaposlenimi in s podizvajalci vključijo dogovore o nerazkrivanju. Predpisi o varovanju poslovnih skrivnosti ne smejo omejevati svobode izražanja mnenja in možnosti za prijavo nepravilnosti ali možnosti delojemalcev, da zamenjajo delovno mesto ter izkoristijo splošno znanje in izkušnje, ki so jih pridobili.

4.6 Predlog je torej povsem na mestu, sploh zato, ker se je v trenutni gospodarski situaciji treba vedno bolj zatekati k podizvajalcem, kar pomeni, da imajo ponudniki storitev lahko začasen dostop do vseh vrst občutljivih informacij.

4.7 Poleg tega pa izpopolnjevanje informacijskih in komunikacijskih sistemov lajša piratstvo, zlorabe in širjenje poslovnih skrivnosti, kar še povečuje tveganje, da se jih bo uporabilo v tretjih državah za proizvodnjo blaga, ki bo nato vstopalo na evropski trg kot konkurenca podjetju, ki je bila žrtev protipravne prilastitve poslovne skrivnosti.

4.8 EESO opozarja, da povečevanje zahtev glede poročanja, zlasti v primeru podjetij, ki kotirajo na borzi, ogroža poslovne skrivnosti. Podatki iz teh poročil dejansko postanejo javni, dostopni vsem vlagateljem, ki se lahko izkažejo za konkurente ali to postanejo.

4.9 EESO meni, da bi člen 4 predloga direktive moral upoštevati tudi tveganje razkritja poslovne skrivnosti pri izvajanju obveznosti poročanja, ki jo imajo člani upravnih odborov ali nadzornih svetov podjetij, ki kotirajo na borzi.

5. Posebne ugotovitve glede predloga direktive

5.1 Predlog predvideva številna postopkovna jamstva, zlasti začasne ukrepe in ukrepe zavarovanja, pa tudi korektivne in sanacijske ukrepe, ki sledijo sodni odločbi o kršitvi poslovne skrivnosti, na primer: uničenje informacij, ki jih ima kršitelj, umik in uničenje blaga, izračun odškodnine, ki mora vključevati tudi nepremoženjsko škodo, ter objavo sodnih odločb.

5.2 Odškodnina, odmerjena na zahtevo oškodovane stranke, mora ustrezati dejansko povzročeni škodi ter upoštevati premoženjske in nepremoženjske vidike.

5.3 Vendar pa sodnik lahko v „ustreznih primerih“ določi pavšalni znesek, ki se izračuna na primer na podlagi pristojbin ali pravic, do katerih bi bil oškodovanec upravičen v primeru, da bi uporabo dovolil.

5.4 Odbor poudarja, do so pojmi iz kazenskega prava, kot so „kraja“, „podkupovanje“, „prevara“, navedeni v členu 3 predloga direktive, namenjeni pojasnjevanju pojma „neupravičena pridobitev, uporaba in razkritje poslovne skrivnosti“.

5.5 Namen Komisije je uskladiti pravna sredstva civilnega prava, da bi inovativnim podjetjem po vsej Uniji omogočili učinkovito varovanje njihovih poslovnih skrivnosti. Člen 5, „splošne obveznosti“ je glede tega jasen, saj predvideva, da države članice določijo ukrepe, postopke in odškodnine, s čimer omogočajo civilno tožbo (Odbor to poudarja).

5.6 Zdi se tudi, da predlog direktive poslovno skrivnost vzporeja z neko obliko intelektualne lastnine, če izvzamemo njeno ekskluzivnost. Dejansko je predvidena zaščita zelo podobna tisti iz postopkov, ki jih predvideva Direktiva ES 2004/48 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine, kot so avtorske pravice, blagovne znamke, risbe ali patenti, ki je bila sprejeta aprila 2004 in katere revizija se trenutno preučuje. V zvezi s členom 4 je po mnenju EESO zelo pomembno, da se lahko delavci v primeru odkritja nepravilnosti ali drugih pripetljajev na delovnem mestu posvetujejo z zaupnikom iz sindikata, ne da bi s tem zakrivali kršitev na tem področju.

EESO meni, da bi morala direktiva vsebovati določbo o zaščiti delavcev, ki uporabijo možnosti, navedene v členu 4.

5.7 Zato je Odbor v povezavi s ponavljajočimi se razpravami o zlorabi postopka zasega-ponarejanja⁽²⁾, ki ni kontradiktoren, vesel tega, da se predlog od Direktive ES 2004/48 oddaljuje v tem segmentu, da v členu 10(2) izrecno poudarja, da morajo države članice oceniti sorazmernost začasnih ukrepov in ukrepov zavarovanja.

5.8 Vzporejanje poslovne skrivnosti z določeno obliko intelektualne lastnine gre tako daleč, da je v predlog direktive vnesen pojem „poštene trgovinske prakse“. Ta pojem obstaja že v sporazumu TRIPS.

⁽²⁾ Cour de cassation (francosko kasacijsko sodišče), (civilni senat za poslovne zadeve), 12. februar 2013, 11-26.361 „Société Vetrotech Saint-Gobain international“; tretji senat drugostopenjskega sodišča v Parizu (TGI de Paris) 15. november 2011 „Sociétés JCB“ s komentarji (Laurent Labatte, Marks & Clerk France, Svet za industrijsko lastnino).

5.9 Sodišče Evropske unije je že imelo priložnost tolmačiti pojem „poštene uporabe“⁽³⁾ iz Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 89/104/EGS o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami.

5.10 Kljub znatnim pridobitvam, ki jih prinaša ta predlog, pa sprejetje direktive še ne pomeni, da podjetjem ne bo treba uvesti vseh potrebnih preventivnih ukrepov za zaščito poslovnih skrivnosti, tako tehničnih, organizacijskih kot tudi pogodbenih.

5.11 Zdi se, da je preveč omejujoče, če informacije, ki sodijo med poslovne skrivnosti, omejimo zgolj na tiste, ki imajo takojšnjo poslovno vrednost, saj določene gospodarske, industrijske, tehnične ali znanstvene informacije lahko nimajo neposredne, ampak zgolj potencialno poslovno vrednost, zlasti v primeru podatkov, ki izhajajo iz tehničnih in znanstvenih raziskav in razvoja.

5.12 EESO predlaga, da se seznam iz člena 4(1) dopolni, tako da se doda, da se pridobitev poslovne skrivnosti šteje za zakonito, če se pridobi:

e) z izvajanjem obveznosti poročanja, ki jo imajo člani upravnih odborov ali nadzornih svetov podjetij, ki kotirajo na borzi.

5.13 EESO prav tako predlaga, da se seznam iz člena 4(2) dopolni, tako da se doda, da države članice zagotovijo, da nihče ne bo imel pravice vložiti vloge za uporabo ukrepov, postopkov in pravnih sredstev iz te direktive, če se poslovna skrivnost domnevno pridobi, uporabi ali razkrije v katerem koli od naslednjih primerov:

f) pri razkritju poslovne skrivnosti v okviru izvajanja obveznosti poročanja, ki jo imajo člani upravnih odborov ali nadzornih svetov podjetij, ki kotirajo na borzi.

V Bruslju, 25. marca 2014

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE

⁽³⁾ Glej Direktivo 89/104/EGS o približevanju zakonodaje držav članic v zvezi z blagovnimi znamkami ter sodno prakso Sodišča Evropske unije glede tolmačenja pojma „poštene uporabe“, Sodišče ES, 15. marec 2005, zadeva C 228/03 Gillette Company Gillette group Finland Oy proti LA laboratories Oy.

PRILOGA

k mnenju Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Naslednja točka mnenja strokovne skupine je bila spremenjena v skladu z amandmajem, ki ga je sprejela skupščina, vendar je ohranitev besedila v prvotni obliki prejela podporo več kot četrtnine glasov (člen 54(4) poslovnika):

Točka 4.5

4.5 *Za premagovanje teh ovir podjetja pogosto v pogodbe z zaposlenimi in s podizvajalci vključijo dogovore o nerazkrivanju.*

Rezultat glasovanja

Za: 80

Proti: 46

Vzdržani: 10
